

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 sierpnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Wiśniewska

po rozpoznaniu w dniu 16 sierpnia 2016 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Kancelarii (...) spółki akcyjnej z siedzibą w K.

przeciwko P. L. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Szamotułach

z dnia 4 listopada 2015 r.

sygn. akt I C 1108/15

oddala apelację.

/-/ Małgorzata Wiśniewska

UZASADNIENIE

Powód Kancelaria (...) S.A. z siedzibą w K. w pozwie przeciwko P. L. (1) wniósł o zasądzenie kwoty 1.162,61 zł wraz z odsetkami ustawowymi naliczanymi od dnia 26.07.2013 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 10.04.2015 r. Sąd Rejonowy L. przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Szamotułach.

Wyrokiem zaocznym z dnia 4 listopada 2015 r., wydanym w sprawie I C 1108/15, Sąd Rejonowy w Szamotułach oddalił powództwo (pkt 1.) i obciążył powoda kosztami postępowania (pkt 2.).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 9 października 2014 r., P. L. (3) oraz (...) Sp. z o.o. zawarli umowę ramową pożyczki nr (...) (niesporne twierdzenia pozwu, kopia umowy).

Na podstawie umowy przelewu wierzytelności z dnia 28 listopada 2014 r. Kancelaria (...) Spółka Akcyjna w K. przejęła od K. (...) Sp. z o.o. w W. prawa do wierzytelności wobec P. L. (1).

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy poczynił następujące rozważania:

W ocenie Sądu Rejonowego, powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. W rozważaniach prowadzących do takiej oceny Sąd Rejonowy odwołał się do przepisów art. 353 k.c. i art. 354 § 1 k.c.

Wskazał, że w niniejszej sprawie powód skierował powództwo przeciwko P. L. (1). W uzasadnieniu pozwu powód powołał okoliczność, że pozwany zawarł z K. (...) Sp. z o.o. w K. umowę pożyczki o numerze (...) na kwotę 700,00 zł. W dniu 28 listopada 2014 r. powód na podstawie umowy przelewu wierzytelności nabył od K. (...) Sp. z o.o. w K. przedmiotową wierzytelność.

Przepis art. 6 k.c. stanowi, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Powód na poparcie swoich twierdzeń przedłożył kserokopie następujących dokumentów: umowę przelewu wierzytelności z dnia 28 listopada 2014 r., z której wynika, że powód nabył od K. (...) sp. z o.o. wierzytelność względem P. L. (1) oraz umowę ramową pożyczki nr (...), gdzie jako strony zostały wskazane (...) Sp. z o.o. w W. i P. L. (3). Na umowie nie widniały podpisy żadnej ze stron. Dołączono także fakturę z dnia 9 października 2014 r. nr (...) na nazwisko P. L. (3), z której wynika kwota udzielonej pożyczki w wysokości 1.200 zł.

Zdaniem Sądu Rejonowego, z przedstawionych dokumentów wynika jedynie, że spółce (...) sp. z o.o. przysługuje wierzytelność w stosunku do P. L. (3). Nie sposób jednak wywnioskować, z jakiego tytułu wierzytelność i w jakiej wysokości powodowi przysługuje wobec P. L. (1). Zarówno bowiem na umowie pożyczki, jak i fakturze, widnieje nazwisko L. (2) a nie L. (1). Numer umowy pożyczki wskazany przez powoda w pozwie – (...) nie jest nadto tożsamy z numerem widniejącym na umowie dołączonej do pozwu – (...). Dodatkowo kwota pożyczki z pozwu – 700 zł różni się od kwoty widniejącej na dołączonej fakturze – 1.200 zł. Pożyczkodawcą, wbrew twierdzeniom pozwu, nie była K. (...) sp. z o.o., lecz (...) sp. z o.o. Powód nie wykazał zaś przejścia jej uprawnień na K. (...) sp. z o.o., od której nabyć miał wierzytelność przeciwko pozwanemu. Powód nie wykazał więc, by spółce K. (...) sp. z o.o. przysługiwała jakakolwiek wierzytelność przeciwko pozwanemu P. L. (1). Umowa sprzedaży przedłożona przez powoda zawierała okoliczności sprzeczne z tymi, na które powód powoływał się w pozwie. Stąd też Sąd przyjął, że okoliczności te budzą zasadnicze wątpliwości co do osoby dłużnika, jak i co do nabycia przez powoda wierzytelności.

Zważywszy na zasadnicze wątpliwości co do okoliczności faktycznych wskazanych w pozwie Sąd Rejonowy uznał, że brak było możliwości przyjęcia samych tylko twierdzeń pozwu za prawdziwe (art. 339 § 1 i § 2 k.p.c.). Roszczenie nie zostało udowodnione co do zasady i wysokości, a tym samym powództwo podlegało oddaleniu (pkt 1. wyroku).

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym koszty procesu ponosi strona przegrywająca sprawę.

Apelację od wyroku wniósł powód.

Apelujący zaskarżył orzeczenie w całości, zarzucając Sądowi Rejonowemu naruszenie:

- a) art. 5 pkt 13 ustawy o kredycie konsumenckim w związku z art. 6 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, w zakresie, w jakim Sąd przyjął, że z powodu braku podpisanego przez pożyczkobiorcę dokumentu nie doszło do zawarcia umowy,
- b) art. 29 ustawy o kredycie konsumenckim poprzez przyjęcie, że w razie braku formy pisemnej nie doszło do zawarcia umowy,
- c) art. 232 k.p.c. poprzez przyjęcie, że powód nie przedstawił dowodów na potwierdzenie zasadności roszczenia,
- d) art. 308 k.p.c. poprzez przyjęcie, że dokumenty przedłożone przez powoda nie posiadają mocy dowodowej,
- e) art. 339 § 2 k.p.c. poprzez przyjęcie, że twierdzenia powoda budzą uzasadnione wątpliwości.

Apelujący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 1.162,61 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania według norm prawem przewidzianych za obie instancje, ewentualnie o:
2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelujący przedstawił wywód zmierzający do wykazania ważności umowy pożyczki, którą pozwany miał zawrzeć z poprzednikiem prawnym powoda.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była niezasadna.

Na wstępie wskazać należy, że apelacja w postępowaniu uproszczonym ma charakter apelacji ograniczonej (art. 505⁹ § 1¹ i § 2 k.p.c.). Sąd Najwyższy wyjaśnił, że apelacja ograniczona ma inne cele niż tzw. apelacja pełna. Jej funkcją nie jest ponowne rozpoznanie sprawy, lecz wyłącznie kontrola wyroku wydanego przez sąd pierwszej instancji. Sąd apelacyjny nie rozpoznaje powództwa (roszczenia), a jedynie trafność (słuszność) zaskarżonego rozstrzygnięcia i środka odwoławczego. Chodzi tu o zgodność z materiałem procesowym pozostającym w dyspozycji sądu orzekającego (uchwała 7 sędziów SN z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07).

Sąd II instancji zwraca uwagę, że zarzuty apelacji skupiają się niemal wyłącznie na kwestii ważności umowy pożyczki, którą pozwany miał zawrzeć z poprzednikiem prawnym powoda – K. (...) sp. z o.o. Tymczasem zasadniczą przyczyną oddalenia powództwa przez Sąd Rejonowy było niewykazanie przez powoda faktu przejścia wierzytelności z pierwotnego wierzyciela na jego rzecz. W ocenie Sądu Okręgowego nie ulega wątpliwości, że stanowisko Sądu Rejonowego w tej kwestii jest prawidłowe. Sąd Okręgowy podzieliła w całości ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji i uznaje je za własne (art. 382 k.p.c.); podzieliła także ich ocenę prawną.

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 6 k.c., na powódzie spoczywał ciężar udowodnienia faktów przemawiających za zasadnością jego roszczenia i to powód powinien wykazać, że dołączona do pozwu umowa przelewu wierzytelności dotyczy pozwanego P. L. (1) i obejmuje zobowiązanie zaciągnięte przez niego u poprzednika prawnego powoda.

Powód nie wykazał faktów pozwalających Sądowi na ustalenie, że pozwany P. L. (1) jest mu rzeczywiście dłużny dochodzoną pozwem kwotę. Na takie ustalenie nie pozwalały dowody przedłożone przez powoda, tj. projekt umowy ramowej pożyczki nr (...) pomiędzy (...) sp. z o.o. a P. L. (3), potwierdzenie przekazania kwoty 1.200 zł P. L. (3), umowa przelewu z dnia 28 listopada 2014 r. zawarta pomiędzy powodem a K. (...) sp. z o.o., której załącznik jest nieczytelny – wprawdzie jest niej wymieniony P. L. (1) i wysokość rzekomej wierzytelności, ale nie wiadomo, z jakiego tytułu ta wierzytelność pochodzi (jakie jest źródło jej powstania). Sama umowa przelewu wierzytelności to w tym wypadku za mało, by ustalić, że powodowi przysługuje roszczenie wskazane w pozwie. Trafnie Sąd Rejonowy wskazał na okoliczności (porównaj wyżej), które czynią wątpliwymi twierdzenia powoda o przysługiwaniu mu wobec P. L. (1) roszczenia dochodzonego pozwem.

Sąd Okręgowy uznał, że apelujący nie podważył oceny Sądu Rejonowego, że nie zostały udowodnione fakty, z których powód wywodził roszczenie. Wprawdzie pozwany nie zajął w sprawie stanowiska i nie podjął żadnej aktywności procesowej, ale to nie obowiązało Sądowi I instancji do wydania wyroku zgodnego z żądaniem pozwu. Przypomnieć należy, że wydając wyrok zaoczny, sąd przyjmuje za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, ale z tym istotnym zastrzeżeniem, że nie mogą one budzić uzasadnionych wątpliwości ani wskazywać na to, że zostały przytoczone w celu obejścia prawa (art. 339 § 2 k.p.c.). Okoliczność, że pozwany nie złożył pisma procesowego i nie wypowiedział się co do twierdzeń powoda, nie zwalniała Sądowi orzekającego od dokonania oceny tych twierdzeń; wynika to wprost z ww. normy. Jeżeli twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie budzą uzasadnione wątpliwości, wyrok zaoczny uwzględniający żądanie pozwu nie zostanie wydany.

Powód nie wykazał w apelacji, aby Sąd Rejonowy naruszył normę art. 339 § 2 k.p.c., uznając, że zachodzą okoliczności do oddalenia powództwa wyrokiem zaocznym.

Sąd Okręgowy podziela ocenę Sądu I instancji, że na gruncie zarówno samych twierdzeń powoda, jak i dowodów przedstawionych na ich poparcie, istnieją uzasadnione wątpliwości co do istnienia roszczenia powoda, co do zasady i wysokości. Nie powielając wątpliwości trafnie wskazanych przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, Sąd Okręgowy podkreśla, że twierdzenia powoda były wzajemnie sprzeczne. I tak, w uzasadnieniu pozwu powód wskazywał, że pozwanemu udzielona została pożyczka w wysokości 700 zł w dniu 22 maja 2013 r. i że zgodnie z umową pozwany miał zwrócić 1.162,61 zł. Z kolei z załączonych do pozwu dokumentów - k. 25 i 26 akt - wynika, że pozwanemu udzielono pożyczki w wysokości 1.200 zł w dniu 9 października 2014 r. i że pożyczka podlegała spłacie do 3 listopada 2014 r. Podkreślenia wymaga, że na powyższe sprzeczności w materiale sprawy wskazał już referendarz sądowy w zarządzeniu z dnia 3 lipca 2015 r., stwierdzając brak podstaw do wydania nakazu zapłaty (k. 30). Istnienie wątpliwości co do udowodnienia roszczenia powinno być dla strony powodowej reprezentowanej przez fachowego pełnomocnika oczywiste po odmowie najpierw wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym (z uwagi na wątpliwości co do tożsamości strony pozwanej, na co wyraźnie wskazano w uzasadnieniu postanowienia Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z 10.04.2015 r., sygn. VI Nc-c 570401/15), a następnie odmowy wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym przez referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w Szamotułach; jednak nie spowodowało w niniejszej sprawie żadnej aktywności dowodowej i żadnych aktów staranności ze strony powoda.

Z uwagi na wskazane rozbieżności pomiędzy twierdzeniami pozwu a treścią dołączonych do niego dowodów, Sąd Rejonowy trafnie przyjął, że powstały wątpliwości co do zgodności twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie z rzeczywistym stanem. Prawidłowo Sąd I instancji ocenił w tym stanie sprawy, że powód nie udowodnił swojego żądania; chybnym był w świetle powyższej oceny zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. Sąd orzekający powziął uzasadnione na gruncie materiału sprawy wątpliwości co do prawdziwości twierdzeń powoda, przemawiające przeciwko uwzględnieniu roszczenia, mimo braku aktywności pozwanego; ich istnienie przemawia przeciwko zasadności zarzutu naruszenia art. 339 § 2 k.p.c. Raz jeszcze należy podkreślić, że już uzasadnienie postanowienia Sądu Rejonowego L. z 10 kwietnia 2015 roku (VI Nc-e 570401/15) powinno stanowić dla powoda wskazówkę, że wobec wątpliwości co do tożsamości strony pozwanej prawdopodobieństwo uzyskania korzystnego dla powoda rozstrzygnięcia jest nikłe i konieczne jest przedstawienie wyjaśnień i dalszych dowodów usuwających stwierdzone rozbieżności. Powód pozostał jednak zupełnie bierny w postępowaniu aż do wydania zaskarżonego orzeczenia.

Sąd wydaje wyrok zaoczny uwzględniający żądanie powoda tylko w razie wewnętrznej spójności twierdzeń powoda, zgodności z doświadczeniem życiowym, jak i zgodności z faktami znanymi sądowi z urzędu. Utrwalony w judykaturze i niekwestionowany w nauce jest pogląd, że przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie i w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów. Sąd nie jest zatem zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 15 marca 1996 r., I CRN 26/96, i z 6 czerwca 1997 r., I CKU 87/97).

Jeśli chodzi o zarzut naruszenia art. 308 k.p.c., Sąd Okręgowy uznał go za bezprzedmiotowy. Sąd Rejonowy wprawdzie przyjął, że złożone przez powoda dowody są jedynie kopiami dokumentów, ale wobec niezakwestionowania ich przez pozwanego dał im w całości wiarę. Okoliczność powyższa zasadniczo nie zmienia faktu, że za ich pomocą powód nie zdołał udowodnić dochodzonego roszczenia i w sposób spójny przedstawić swoich racji.

Zarzut naruszenia art. 29 ustawy o kredycie konsumenckim, poprzez przyjęcie, że w razie braku formy pisemnej nie doszło do zawarcia umowy, był bezprzedmiotowy, gdyż inne okoliczności zdecydowały o oddaleniu powództwa.

Apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. jako bezzasadna.

/-/ Małgorzata Wiśniewska